INFOMINER

Butlletí Informatiu del Grup Mineralògic Català

La Garrotxa

Mineralexpo Sants

Infominer nº 34
Antoni de Capmany 67 Baixos
Barcelona 08028
Setembre 2005- Febrer 2006

Editat pel Grup Mineralògic Català. Coordinació: Jordi Coca. Assessors Tècnics i correcció: Josep Lluís Garrido, J. Manel Ybarra i Xavier Tomás. Direcció, maquetació i disseny : Neus Rivera i Marçal Vera.

Web: www.minercat.com

Correu electrònic : gmc@minercat.com

Butlletí informatiu pels socis del Grup.

exposicions: temporal

El Museu Martorell, 125 anys de ciències naturals (1878-2003)

Del 12 de desembre de 2003 al 31 de desembre de 2005

A través d'imatges i objectes, distribuïts en set períodes de temps des de 1878 a 2003, es descriuen 125 anys d'història del Museu Martorell. Es tracta del primer museu públic de Barcelona i bressol dels museus de Ciències Naturals i Arqueologia de la ciutat. L'any 1924 es va constituir com a Museu de Geologia i des de l'any 2000, juntament amb el Museu de Zoologia, constitueix el Museu de Ciències Naturals de la Ciutadella.

Durant els setanta anys de dedicació a les ciències de la Terra, el Museu Martorell ha portat a terme nombroses activitats relacionades amb la geologia en general, la paleontologia, la mineralogia, la petrologia i la recerca geològica a Catalunya. En són testimonis les col·leccions i les seves publicacions, part de les quals es mostren en aquesta exposició.

Les imatges i els objectes d'aquesta exposició fan referència als principals fets i personatges que han marcat la seva existència. Es mostren exemplars de les diferents col·leccions de petrologia, mineralogia i paleontologia. També es fan referències retrospectives d'exemplars de flora i fauna de les col·leccions inicials de ciències naturals exposades al Museu.

Exposició produïda per: Museu de Ciències Naturals de la Ciutadella.

Preu:
3 € entrada adults
1,50 € entrada reduïda
2 € entrada reduïda grups

Lloc:
Museu de Ciències Naturals de la Ciutadella (Museu de Geologia)

Museu Martorell

6

exposicions: permanents i itinerants

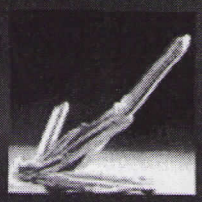

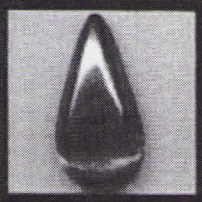

El Museu de Ciències Naturals de la Ciutadella ofereix al públic set exposicions permanents distribuïdes en els dos edificis que conformen el Museu.

Museu de Geologia:
- **Roques, minerals i fòssils**
- **El color secret dels minerals** (mostra temàtica)
- **La col·lecció dels grans blocs** (mostra temàtica)

Museu de Zoologia:
- **La classificació del regne animal**
- **L'apicultura** (mostra temàtica)
- **Els ocells urbans** (mostra temàtica)

A més hi trobareu exposicions itinerants:
- **Els altres arquitectes**
- **La diversitat de la VIDA**
- **Les nostres roques: una visió insòlita**

En aquesta agenda ressaltem l'exposició permanent:

Roques, minerals i fòssils

Part dels exemplars de les col·leccions del Museu de Geologia —formades bàsicament per minerals, roques i fòssils— són exposats seguint criteris de sistemàtica, de gènesi o d'evolució amb la finalitat d'informar sobre la composició i la història geològica de la Terra.

L'exposició **Gemmes de la península Ibèrica: les grans desconegudes** mostra la gran varietat de material amb interès gemmològic de la península Ibèrica, com també els antecedents històrics, la recerca de material en brut, la investigació i l'anàlisi dels materials portada a terme per Montse Segué Cuixi i Josep M. Serrano Serra.

Activitats complementàries

Visita comentada per a grups
Més informació: vegeu pàg. 12

7

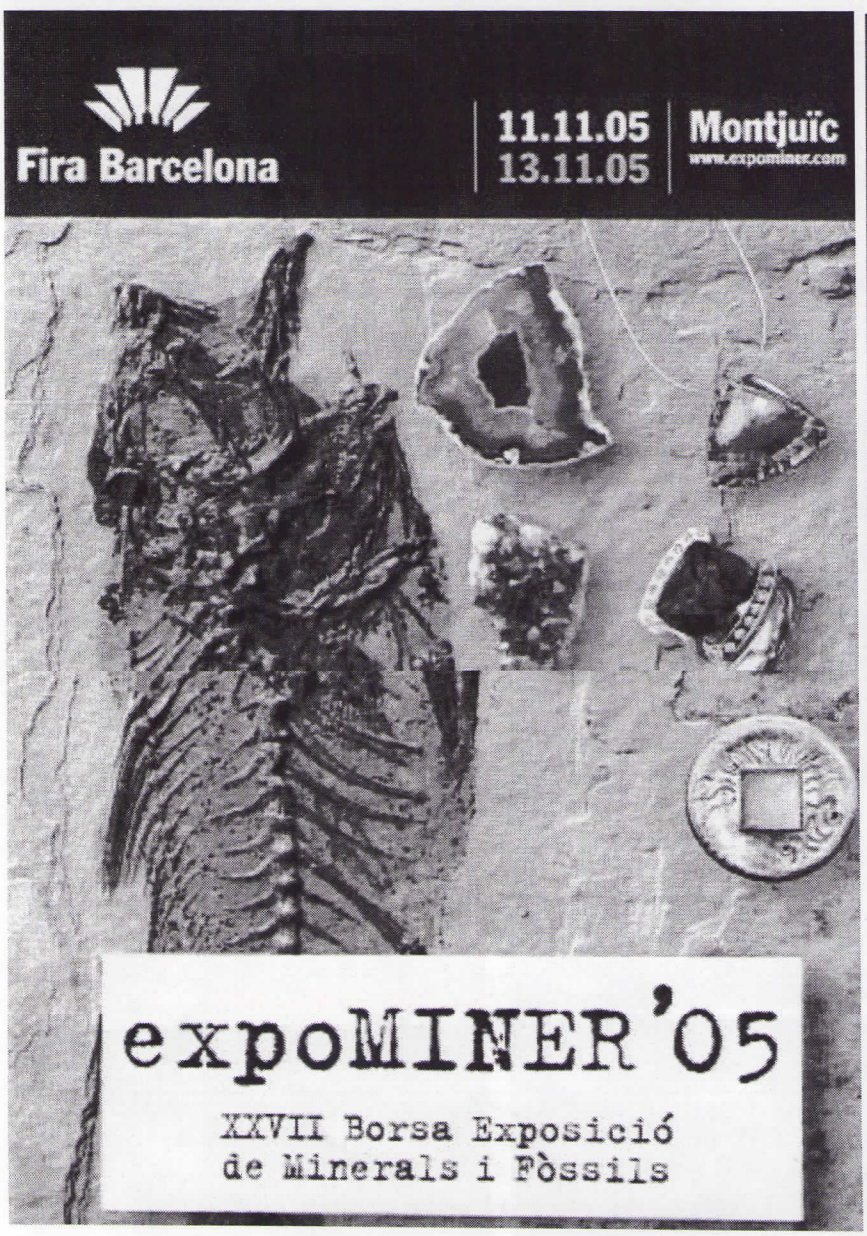

2ª TROBADA DE MINERALS A LA PALMA DE CERVELLÓ

22 i 23 d'Octubre: Es celebrará una «trobada de minerals» amb exposicions i altres actes a La Palma de Cervelló, organitzada per l'Associació de Comerciants de La Palma amb les col.laboracions de l'Ajuntament de la Vila i del Grup Mineralògic Català. Horari: de 12 a 20 hrs. el dissabte i de 10 a 20 hrs. el diumenge. Per a més informació consulteu a Internet:

www.minerpalma.com.

FIRA DEBUSCADRS

†

Manel Font i Altaba

Catedràtic de cristal·lografia i mineralogia

Comuniquem a tots el socis la seva defunció el passat 30 d'abril. Transmetem el nostre pesar als seus familiars i amics per la seva pèrdua. El món de la mineralogia està de dol.

Noticiari Mineral

Retalls de premsa i reculls de noticies mineralògiques

Trobat un bou de més d'un milió d'anys

La segona campanya d'excavacions que ha fet l'equip d'arqueòlegs de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona, ha confirmat que el camp dels Ninots és un dels jaciments arqueològics més importants de Catalunya i de la Península Ibèrica.

Les restes "estrella" dels treballs que s'han dut a terme fins ara, són les restes d'un fòssil pràcticament sencer d'un bou primitiu anomenat Leptobos, que té una antiguitat com a mínim de 1.200.000 anys, i que va ser trobat el passat mes de setembre. Però a banda d'aquesta resta s'ha recuperat restes fossils de peixos, ocells, amfibis, rates, eriçons, tortugues, i restes vegetals com ara fulles i fruits, a més a més d'indústria lítica, prova indiscutible de la presència humana. Fins ara no s'havia trobat a Catalunya un jaciment tant important com aquest. A més, dins de la Península Ibèrica només els jaciments d'Atapuerca i Guadix-Baza tenen una seqüència històrica tant àmplia.

Les troballes geològiques animals i vegetals, permetran fer una reconstrucció completa de l'hàbitat d'aquesta zona i conèixer com era la vida a Caldes en aquella època.

De moment, el que se sap és que la zona del Camp dels Ninots era un volcà que després d'una erupció es va esfondrar. En el seu interior es va formar un llac d'aigües termals, un lloc òptim per atraure animals. La presència de l'aigua termal va ajudar a fossilitzar els ossos i a conservar-los en bones condicions. Tanmateix el fet que s'hagin trobat algunes eines creades per humans, fan pensar en la possibilitat de trobar restes humanes. Si així fos, la troballa podria ser de gran importància, ja que es tractarien de les úniques restes de les primeres poblacions humanes a Europa i Àsia.

Nuevo mineral lunar.

Machine, 28/04/2004 (10:22).

La Academia Nacional de Ciencias estadounidense acaba de informar del descubrimiento de un nuevo mineral lunar.

Descubierto en el meteorito "Dhofar 280", procedente de nuestro satélite y que se estrelló en la Tiera en el año 2000, el nuevo mineral ha sido bautizado como "hapkeite" en honor al científico Bruce Hapke.

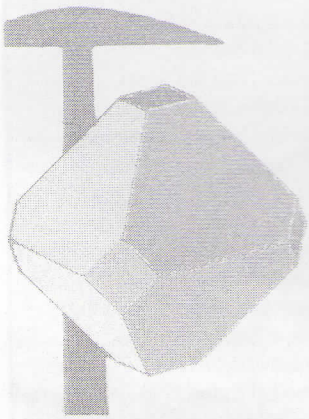

Bruce Hapke predijo hace 30 años la existencia del mineral en la Luna, compuesto de hierro y silicio y que tiene su origen cuando pequeñas partículas impactan a gran velocidad en la superficie lunar.

Pequeñas partículas de 0,1 milímetros de diámetro a velocidades de 100.000 Km/h derriten y vaporizan metales ocasionando cambios químicos y estructurales que no se dan en la tierra, dando lugar al "Hapkeite".

PROGRAMACIÓ D'ACTIVITATS

A la nostra Seu Social, a partir de les 19.30h

Octubre

13 Projecció del documental "Diamants"
20 Determinació d'espècies minerals.
27 Reunió al voltant dels «Binos». Porteu micros.

Novembre

3 Mercadet d'intercanvi de minerals.
10 ¡Atenció! El local estará tancat perqué estarem preparant el nostre stand a Expominer.
17 Tertúlies mineralògiques i canvi d'impressions sobre les nostres vivéncies a la passada fira d'Expominer.
24 Reunió al voltant dels «Binos».

Desembre

1 Mercadet d'intercanvi de minerals.
15 Determinació d'espècies minerals.
22 Tertálies mineralògiques.

Nota: Els dijous 29 de desembre de 2005 i 5 de gener de 2006, el local estarà tancat.

Gener de 2006

12 Assemblea General Ordinària. A les 19.30 hrs. en primera convocatòria i a les 20 hrs. en segona, amb el següent ordre del dia: presentació i aprovació, si s'escau, de l'estat de comptes de l'any 2005, del pressupost del 2006 i torn de precs i preguntes.
19 Tertulies mineralògiques.
26 Determinació d'espècies minerals.

Febrer

2 Mercadet d'intercanvi de minerals.

FIRES:

22 i 23 d'Octubre: Es celebrarà una «trobada de minerals» amb exposicions i altres actes a La Palma de Cervelló, organitzada per l'Associació de Comerciants de La Palma amb les col.laboracions de l'Ajuntament de la Vila i del Grup Mineralògic Català. Horari: de 12 a 20 hrs. el dissabte i de 10 a 20 hrs. el diumenge. Per a més informació consulteu a Internet www.minerpalma.com.

11,12 i 13 de Novembre: EXPOMINER 29ª EDICIÓ. Al Palau Firal núm. 6 de la Fira de Mostres de Barcelona (Montjuïc). Amb la present circular us enviem dues invitacions.

3,4 i 5 de Març: MINERALEXPO SANTS. Es celebrarà a l'auditori del Centre Cívic de les Cotxeres de Sants (Barcelona). Tindreu més informació al proper Infominer del mes de febrer del 2006.

EXCURSIONS:

Gener 14 ó el 15.- Mina Atrevida de Vimbodí. Minerals: Sulfurs de Pb, Cu, Ni, Co, etc, Com ja és tradicional es celebrarà un dinar de germanor amb calçotada al restaurant del davant de l'entrada del Monestir de Poblet. Contactar amb Eugeni Bareche al teléfon 93.455.69.13 amb 4-6 dies d'antelació per confirmar la vostra assistència.

NOTA: Per participar a les excursions cal dur el rebut de la quota de soci de l'any en curs. El guia de les excursions no es responsabilitzará dels danys i perjudicis derivats d'accidents que poguessin succeïr a causa de les negligències dels participants, essent l'única responsabilitat del soci, familiars,o amics acompanyants. La participació a les excursions implica, doncs, l'acceptació irrevocable d'aquesta normativa.

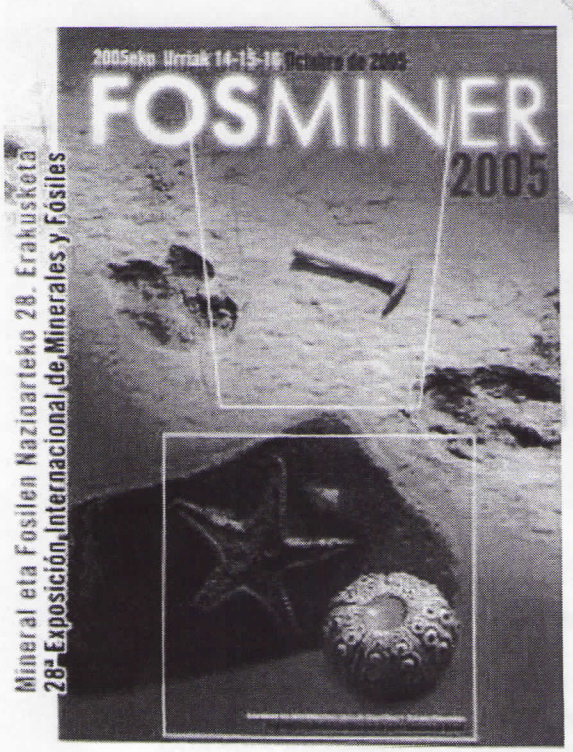

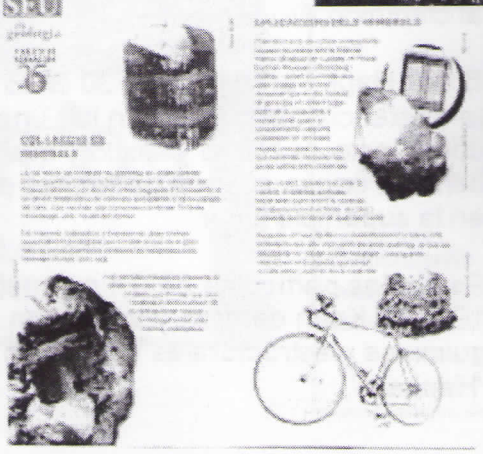

TIERRA NEGRA
DIRECCIO I GUIO:
RICARDO ISCAR
92 MINUTS
ESPAÑA. 2005

Debut en l'àmbit del llarg-metratge del director Ricardo Íscar, i que neix en el marc de l'actiu Màster en Documental de Creació de l'IDEC de la Universitat Pompeu Fabra. Aquest documental ens explica la vida sota i sobre terra dels miners del carbó del nord de Lleó. Les vivències personals les expliquen en primera persona i també expliquen els mètodes de treball que utilitzen i els perills que corren. Les imatges a l'interior de la mina són realment espectaculars i transmeten la dura vida del minaire, amb les seves pors, els seus morts i les seves il·lusions. Reflexa nitidament el declivi de l'explotació del carbó i el futur incert que espera a aquestes colònies mineres. No us la perdeu. La película s'està projectant als cinemes YELMO ICARIA, però potser a l'hora de llegir aquesta nota ja no es projecta.

Joan Rosell

Les sortides i els treballs de Camp

Ogassa. La ruta del ferro

Les mines d'Ogassa van iniciar l'explotació de carbó l'any 1761 i les van tancar l'any 1967. L'activitat minera va promoure la construcció de colònies mineres, com la del Prat del Pinter, i al voltant d'ella els serveis civils i religiosos que els treballadors demanaven. La construcció del ferrocarril (ruta del ferro) va afavorir l'expansió de la companyia minera i la obertura de noves galeries.

L'extracció del mineral de carbó es feia des-de mines que enfonsaven força, i que eren ventilades amb bombes cap l'interior, a la vegada que s'havia de extreure l'aigua que s'anava acumulant amb unes altres bombes. La feina era molt dura. Les capes del carbó eren inclinades fet, que obligava a fer un enreixat de galeries per aprofitar al màxim amb el mínim de risc.

El mineral, que sortia fora de la mina per vagonetes, tenia una riquesa en carboni major del 75%, arribant en ocasions fins a un 90%.

Les instal·lacions encara hi son, i, segons la Guia del Racc, han estat restaurades i acondicionades pel turisme, però la realitat es que quan vam arribar tot era tancat. El mateix Alcalde de la població ens va dir que la publicació en la guia s'havia avançat, ja que encara no hi havia accés. És més exacta la informació de la Guia de Mines i Museus de Geologia i Mineria, que ens indica que s'esta treballant en la seva recuperació. Esperem que ven aviat es pugui gaudir de la història del nostre patrimoni miner. En fi, que fent un passseig, vam gaudir del meravellós paisatge de la zona mentre buscàvem les diferents entrades a les mines, que eren tancades i barrades.

Neus Rivera

MineralExpo Sants 2005
Crònica de la fira

Els passats dies 13 al 15 de Maig, dins del marc de les XII Jornades Mineralògiques de Catalunya, va tenir lloc la primera fira Mineralexpo Barcelona a les cotxeres de Sants.

Iniciativa del Grup Mineralògic Català amb el suport de l'Associació de professionals de la natura, que vol donar a conèixer la mineralogia i promoure tot tipus d'activitats relacionades.

Els 80 metres de la fira estaven repartits entre 20 expositors, 2 dels quals eren estrangers. La distribució dels metres pel material exposat fou la següent : 70 metres de minerals, 4 metres de fòssils, 4 de sistemàtica 1 de llibres i 1 de buscadors.

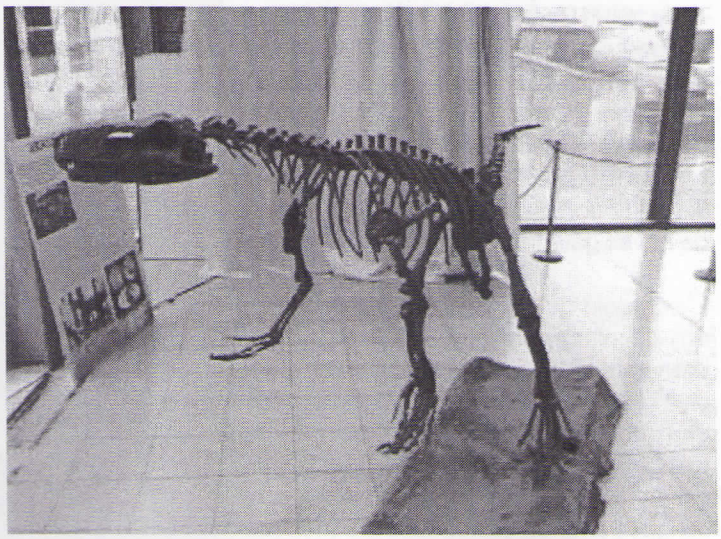

El nivell del material exposat va ser molt alt, i es van poder veure peces espectaculars, juntament amb les ultimes novetats.

Cal esmentar l'estand dedicat a la recerca d'or amb batea, a càrrec de l'Associació de buscadors Aurífers de Catalunya i que va gaudir de molt d'èxit, sobretot pels visitants més joves.

La juguesca estava en trobar i separar les menudes pepites d'or que eren barrejades dins la sorra, en un gran dipòsit amb aigua, mitjançant moviments circulars amb una batea. Les demostracions es feien una rera l'altra amb una expectació nombrosa.

A l'estand del Grup Mineralògic Català hi havia muntada una exposició de " Filatèlia i Minerals " i vídeos de les nostres sortides mineralògiques a càrrec d'en Marçal Vera.

També es van exposar un conjunt de fotografies de Microminerals d'en Manel Masoliver, i es podia contemplar sobre una pantalla d'ordinador, amb unes ulleres especials, tota una col·lecció de fotografíes de minerals en tres dimensions realitzades per en Joan Astor.

Cal fer menció especial a l'exemplar de "Herrerasaurius" a mida natural.

El local era molt adient, ja que la seva amplitud i lluminositat deixaven que el públic visitant pogués moure's i acostar-se a les taules amb força comoditat.

Els expositors, molt motivats per aquesta novetat varen mostrar el seu millor material, fet que van agraïr els visitants, demostrant el seu interès amb forces adquisicions que els costava molt de triar.

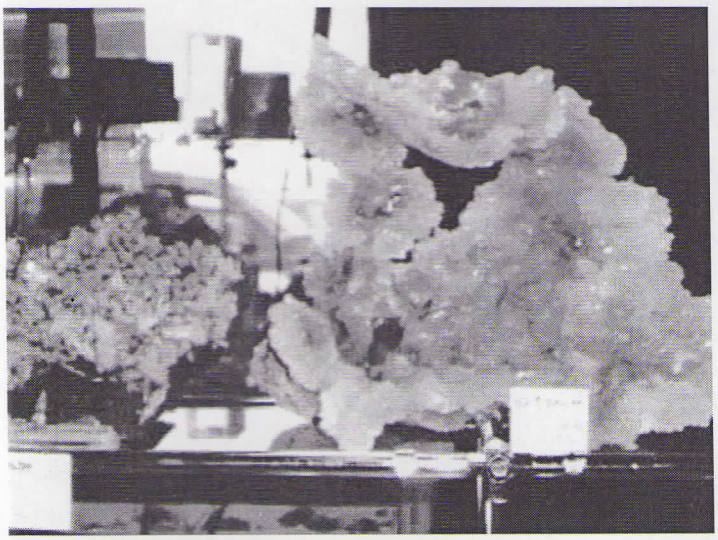

L'oferta de qualitat no va faltar. I encara que els preus són els que són, tots varem trobar novetats per les nostres col·leccions o millores dels exemplars que ja tenim.

La sistemàtica estava molt present, com a la fira de Sant Celoni, però gaudint de millor possibilitat de selecció, tant per la quantitat com per l'accés.

L'únic punt feble va ésser la data, ja que el pont del dilluns va fer que l'assistència de visitants no fos l'esperada.

Aquesta primera edició de la Mineralexpo Barcelona, deixa clar, que serà una fira de referència i d'obligada assistència.

Jordi Pi
Marçal Vera

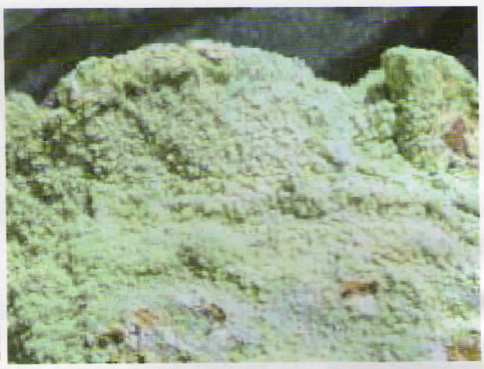

Revista
2005

Grup Mineralògic Català

MINERALS

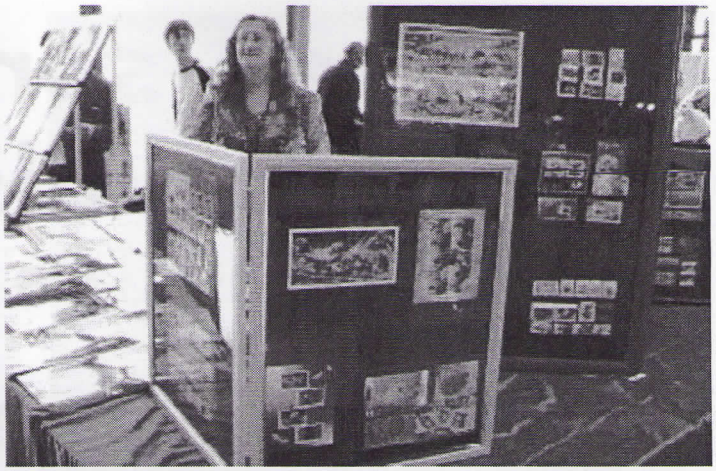

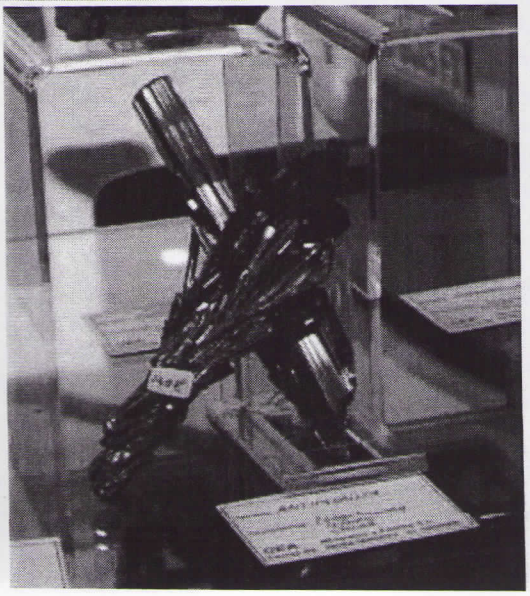

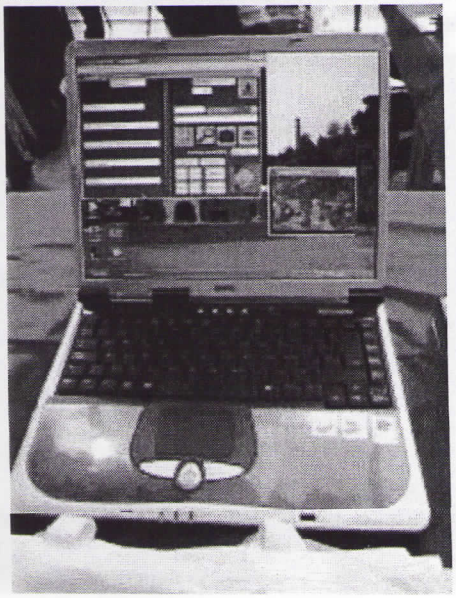

Les sortides i els treballs de Camp

Sortida a la Garrotxa

Es pot fer vacances, gaudir de tranquil·litat, de natura i de la nostra afició ?? Dons sí. La Garrotxa és un exemple per passar uns dies gaudint de tot allò que ens agrada.

La zona volcànica de la Garrotxa, la millor reresentació d'aquest tipus de la península Ibèrica i declarada Parc Natural des-de l'any 1982, té una extensió de 12 Ha. amb uns 38 cons volcànics. Es poden destacar el volcà del Montsacopa, en mig de la ciutat d'Olot, capital de la comarca, amb cràter circular centrat de uns 120 m de diàmetre, on s'havien fet extraccions mineres clausurades en els anys seixanta. Es envoltat per altres 2 volcans molt propers: Montolivet i La Garrinada.

A Sant Joan de les Fonts, es poden veure les colades de lava que van baixar pel riu. El refredament d'aquesta ho va fer en forma de columnes hexagonals i lloses, que son els hàbits de retracció. Al Molí Fondo amb 3 colades de lava provinents dels volcans de Batet està datada de uns 600.000 anys, altra que forma el mosaic basàltic que es trepitja amb 150.000 anys i una tercera, el Boscarró (on encara queda una antiga pedrera de basalt) que prové del volcà de Garrinada i data d'uns 120.000 anys. La cantera del Boscarró es va deixar d'explotar a inicis del segle XX i el material basàltic era utilitzat per fer llambordes. Fontfreda també era una antiga pedrera, però a partir dels anys setanta es va convertir en abocador que es va clausurar l'any 1993, restaurant l'indret. A Les Fonts, l'aigua circula per les fissures del basalt, originant una quarantena de fonts que donen nom a la població.

A Castellfollit de la Roca podem gaudir d'una excepcional cinglera basàltica de 40 m d'alçada, formada per lava de dues colades provinents de volcans d'Olot i Begudà, que van solidificar en els prismes hexagonals que tots coneixem i que l'erosió fluvial ha posat al descobert (i segueix així ...), sobre les quals s'ha edificat el poble.

Al volcà del Croscat, el més jove de la península (11500 anys) amb les zones de les grederes restaurades des-de l'any 1995 per minimitzar l'impacte paisatgístic, es disposa de la possibilitat de fer una visita guiada per les antigues extraccions mineres i l'estructura interna del volcà. Té un cràter inclinat amb forma de ferradura, amb colades de lava de 6 Km. de llargada i el con volcànic totalment cobert de vegetació.

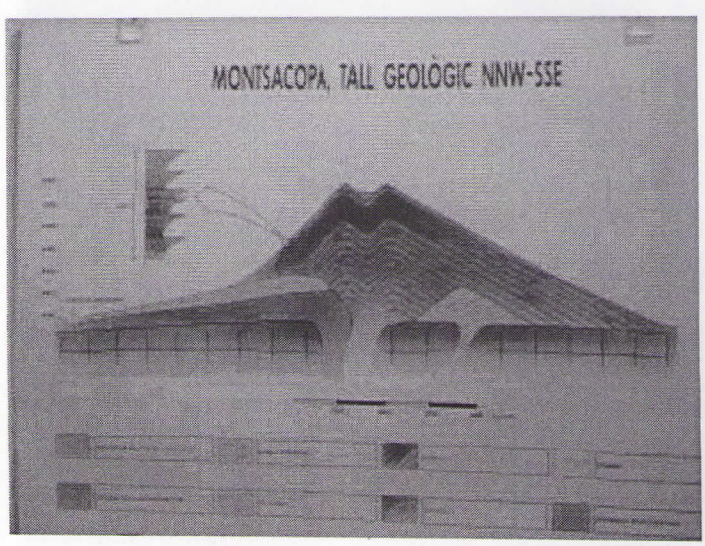

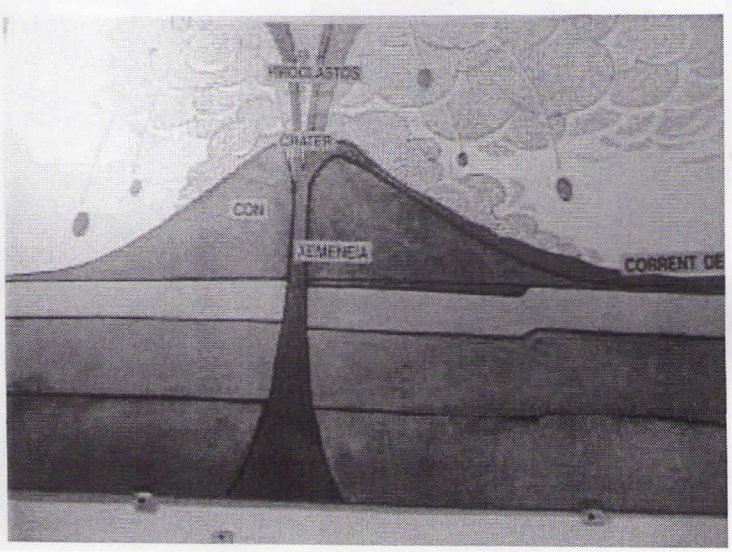

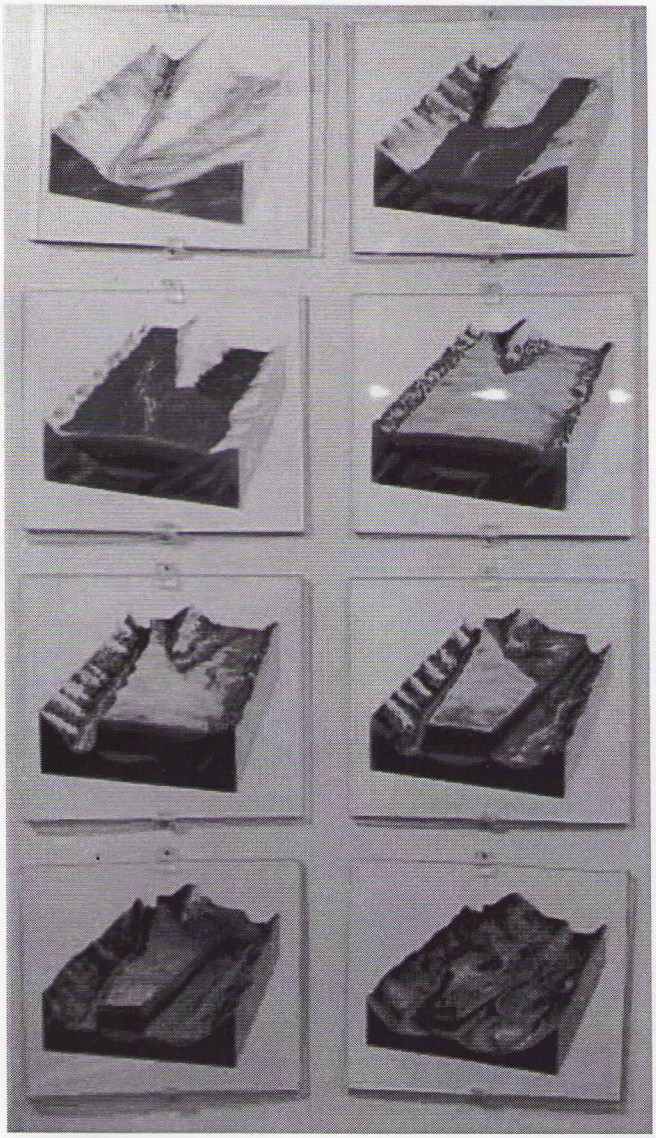

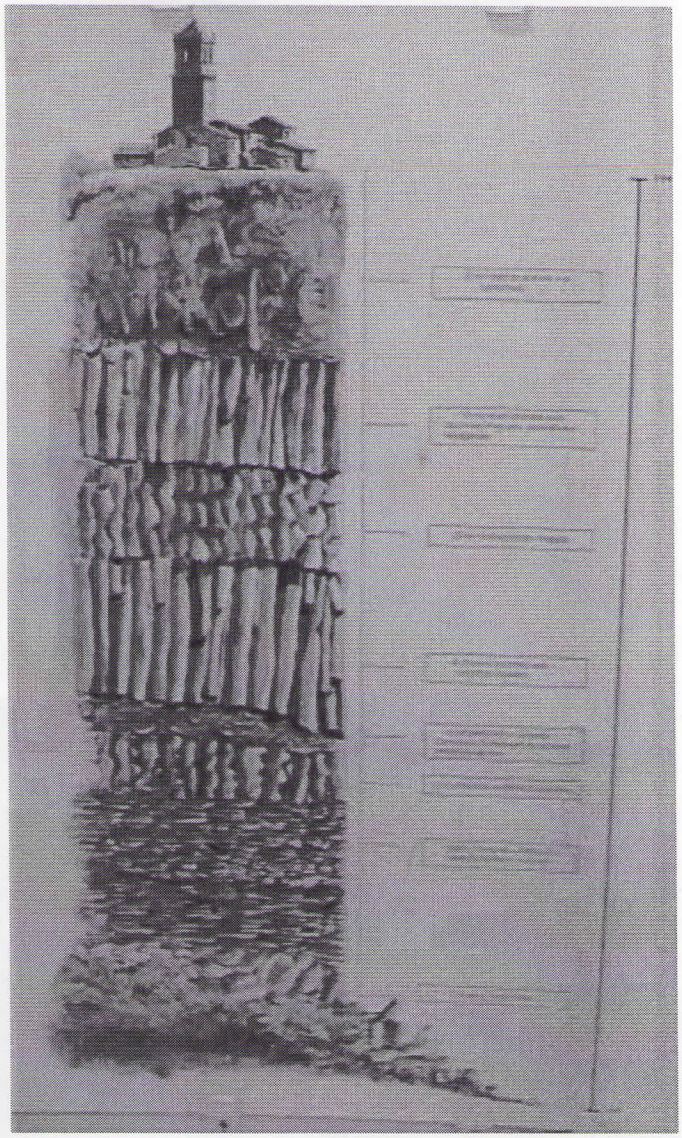

A Santa Pau tenim el museu de la lava, una petita mostra de la geologia de la comarca, i a la mateixa sortida trobem el volcà Roca Negra, on es veuen encara recents extraccions de material, entre les que es troba encara amb la lava minerals com: Augita,en cristalls de fins a 3 cm, ben definits en l'habit caracteristic; hornblenda , en cristalls molt incolsos en la matriu, però de bona factura; titanita en microcristalls de color groc; haüyina també microcristal·lina de color blau; sanidina molt abundant en inclusions cristal·lines en la lava; oliví; obsidiana; etc...

Olot és seu també del Museu dels Volcans, ple de divulgació del vulcanisme, amb exemplars de bombes basàltiques i minerals, diagrames geològics dels volcans i de les falles tectòniques i un munt més de curiositats de la flora i fauna de la comarca. Hi han un seguit de àudiovisuals explicant la naturalesa dels volcans i terratrèmols com el que va patir la pròpia ciutat entre els anys 1426 i 1428 que la van devastar.

Tota aquesta meravella geològica es acompanyada de no menys meravellosos paisatges naturals, amb boscos frondosos, senders fluvials, fauna autòctona i una història plena del que és la nostra terra reflectida amb edificacions modernistes, senders romans, poblats ibèrics, recintes religiosos, etc ..., que fan unes sortides realment apassionants i didàctiques, de les que creen addicció i que no cansen.

Neus Rivera

Reserva Natural
Volcà de la
Roca Negra
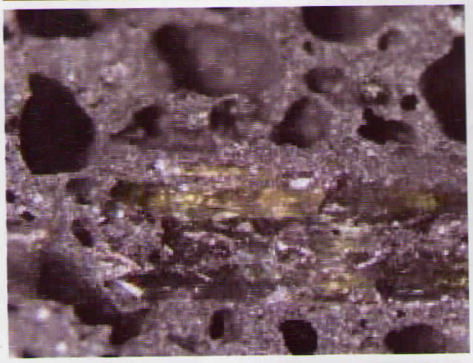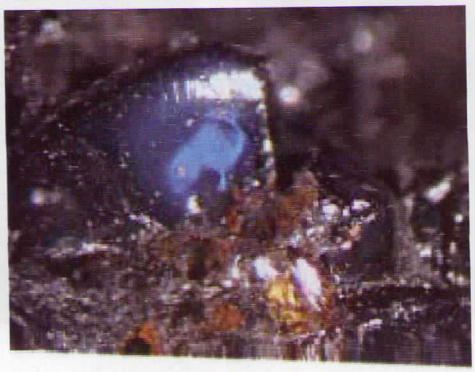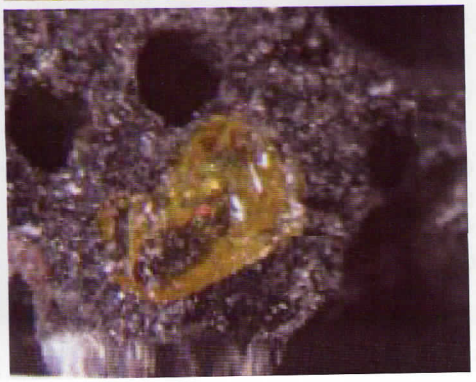
Boscarró